

Complexnummer: 517055

Smallepad 5
3811 MG Amersfoort
Postbus 1600
3800 BP Amersfoort
www.cultureelerfgoed.nl

T 033 421 74 21
F 033 421 77 99
E info@cultureelerfgoed.nl

Complexnaam

Complex O.L. Vrouwe

Aantal complexonderdelen

3

Monumentnummers van complexonderdelen

517056, 517057, 525725

Woonplaats

Zegge

Gemeente

Rucphen

Provincie

Noord-Brabant

Hoofdadres van hoofdobject

Onze Lieve Vrouwestraat 105, 4735 AA Zegge

Complexomschrijving

Inleiding.

Het complex bestaat uit de PASTORIE (1) en de KERK (2) van Zegge aan de O.L. Vrouwestraat 105 en 107. Daar tegenover staat de KAPEL aan de O.L. Vrouwestraat 108 (3). De pastorie en de Neo-gotische H. Maria Boodschap kerk zijn gebouwd in 1911, beide naar ontwerp van architect Jacques van Groenendael. De O.L. Vrouw van Zegge kapel is in Neo-gotische trant gebouwd in 1922, eveneens naar ontwerp van architect Jacques van Groenendael. Bijzonder is de oriëntering, waardoor de kapel en de kerk in elkaars verlengde staan en het koor van de kerk aan de straatzijde is gesitueerd. Alle gebouwen vervangen oudere voorgangers. De oudste geschiedenis kent de kapel, die teruggaat tot de vijftiende eeuw. Zegge was als Maria-bedevaartsoord nog tot ver in de huidige eeuw van belang. Een eerdere pastorie werd gebouwd in 1839 en een parochiekerk in 1848, mogelijk omdat Zegge in 1833 een eigen parochie werd.

In 1944 bracht een oorlogsactie van Duitse zijde zware schade aan de kerk toe; de toren werd vrijwel geheel opgeblazen en een deel van de kerkgewelven stortte in. De restauratie werd voltooid in 1958.

Waardering.

Het complex is van algemeen belang. Het heeft cultuurhistorisch belang als voorbeeld van een geestelijke ontwikkeling, met name de ontwikkeling van het katholicisme in de late negentiende eeuw en de heropleving van bestaande devoties. Het is tevens van architectuurhistorisch belang wegens de plaats in het oeuvre van de architect. Het complex heeft ensemblewaarde vanwege de situering, verbonden met de ontwikkeling van het kerkdorp en

vanwege de wijze van inrichting. Het complex is van bijzondere betekenis voor het aanzien van het dorp en vanwege de hoogwaardige kwaliteit van de bebouwing in historisch-ruimtelijke relatie tot de wegenstructuur. Het complex heeft een hoge mate van gaafheid.

Monumentnummer*: 517056

Status: rijksmonument
Inschrijving register*: 18 december 2001
Kadaster deel/nr: 82736/96

*Monumentnaam***

Onze Lieve Vrouwe Boodschap

Complexnummer

517055

Complexnaam

Complex O.L. Vrouwe

*Woonplaats**

Zegge

*Gemeente**

Rucphen

*Provincie**

Noord-Brabant

*Straat**

Onze Lieve Vrouwestraat 105

*Nr**

*Toev.**

*Postcode**

4735 AA

*Woonplaats**

Zegge

Situering

Locatie

*Kadastrale gemeente**

Rucphen

*Sectie**

A

*Kad. object**

Appartement

Grondperceel

4175

*Rijksmonumentomschrijving***

Inleiding.

De PASTORIE no. 105 werd gebouwd in 1911 naar ontwerp van architect Jacques van Groenendael en staat naast de kerk op nummer 107. Zowel interieur als exterieur zijn volledig gaaf gebleven. Het interieur vertoont invloeden van de Jugendstil.

Omschrijving.

De tweelaagse pastorie heeft een rechthoekige plattegrond met parallelle uitbouw aan de achterzijde en een samengesteld dak met leien in maasdekking. De gevels zijn opgetrokken in machinale roodbruine baksteen met siermetselwerk in gele steen. De voorgevel telt vijf traveeën. De linker twee bevinden zich in een iets vooruitspringend deel onder dwars zadeldak, de overige drie onder plat dak met dakschild. De hoge T-vensters hebben een bovenlicht in kleine roedenverdeling. De twee T-vensters op de etage zijn korter; het kleine zolderraam heeft dezelfde vormgeving met aan weerskanten van de wisseldorpel een brede gele bakstenen sierband. De gootlijst kraagt over en wordt bekroond door een cirkel. Direct naast dit bouwdeel bevindt zich het ondiepe segment-boogportiek met kussenpaneeldeur waarin een smeedijzeren sierrooster. Het bovenlicht heeft een kleine roedenverdeling. Hiernaast weer twee T-vensters. Hier boven een fries met gele baksteendecoratie, de houten

gootlijst steunt op trapsgewijs uitspringend siermetselwerk. In het dakschild hierboven bevinden zich drie dakkapellen met stolpvensters en kleine roeden in het bovenlicht; de zadeldakjes zijn afgetimmerd met hout en worden bekroond door een cirkelvorm.

De achter- en zijgevels zijn eenvoudiger van snit maar met dezelfde raamvormen. Aan de rechterzijde is er een ruimte met een zwaar getralied venster, de sacristie die de toegang tot de kerk vormt. Het interieur van de pastorie is traditioneel van opzet: het wordt bepaald door de brede middengang die het geheel doorsnijdt en de zijgang middenrechts met trappartij. De paneeldeuren zijn voorzien van een sieromlijsting met beschildering in de oorspronkelijke zachte tinten met blauw en goud. Op diverse plekken in de gangen op de begane grond en boven bevinden zich porseleinen rondboogwastafeltjes, voorzien van decoratie. De gang is voorzien van gestileerd florale sjabloonschilderingen. Bij de rondboognis rechts die dient als garderoberuimte is een voorstelling gemaakt van twee springende herten. Zowel links als rechts van de ingang bevindt zich een kamer-en-suite, voorzien van schuifdeuren met hoekkasten, met panelen en kleine ruitjes in de bovenpanelen. Deze kamers zijn alle in het bezit van de oorspronkelijke marmeren schouwen, in een veelheid van kleuren en stijlen. In de voorkamer links bevindt zich een grote rank opgebouwde eiken kast met briefpanelen die oorspronkelijk in de sacristie opgesteld zal hebben gestaan. Alle vertrekken op de begane grond, met uitzondering van de keuken en de uitbouw, zijn voorzien van cassettenplafonds. De cassetten zijn voorzien van polychrome beschildering met bloementuultjes en vruchten. De grote kamer-en-suite rechts van de ingang heeft aan de tuinzijde een granito vloer met geblokt randpatroon. Twee openslaande deuren geven toegang tot de tuin. De zijgang geeft toegang tot de sacristie. Naast de zijgang bevindt zich onder een rondboog de brede bordestrap, verlicht door een glas-in-loodraam. Ook op de verdieping bevinden zich grote vertrekken, qua plaats corresponderend met die op de begane grond. Ook hier bevinden zich diverse sierschouwen. Na de trap op de begane grond is de keuken te betreden, met de oorspronkelijke keukenschouw en kastjes, alles ook weer voorzien van snijwerk en kleurstellingen zoals in 1911. Aan de voorzijde wordt het terrein van de pastorie afgesloten door een giet- en smeedijzeren sierhek met spijlen en knoppen, daterend uit de bouwtijd.

Waardering.

De pastorie is van algemeen belang. Het gebouw heeft cultuur-historisch belang als voorbeeld van een geestelijke ontwikkeling, met name de ontwikkeling van het katholicisme in de late negentiende eeuw en de heropleving van bestaande devoties. Het is tevens van architectuurhistorisch belang wegens de plaats in het oeuvre van de architect. Het complex heeft ensemblewaarde vanwege de situering, verbonden met de ontwikkeling van het kerkdorp en vanwege de wijze van inrichting. Het complex is van bijzondere betekenis voor het aanzien van het dorp en vanwege de hoogwaardige kwaliteit van de bebouwing in historisch-ruimtelijke relatie tot de wegenstructuur. Het gebouw heeft een hoge mate van gaafheid, met name in het interieur.

Hoofdcategorie

Religieuze gebouwen
Religieuze gebouwen

Subcategorie

Kerk en kerkonderdeel
Kerkelijke dienstwoning

Functie

Kerk
Pastorie(F)

Monumentnummer*: 517057

Status: rijksmonument
Inschrijving register*: 18 december 2001
Kadaster deel/nr: 82736/56

*Monumentnaam***

O.L. Vrouw van Zegge-kapel

Complexnummer

517055

Complexnaam

Complex O.L. Vrouwe

*Woonplaats**

Zegge

*Gemeente**

Rucphen

*Provincie**

Noord-Brabant

*Straat**

Onze Lieve Vrouwestraat 108

*Nr**

*Toev.**

A

*Postcode**

4735 AE

*Woonplaats**

Zegge

Situering

Locatie

*Kadastrale gemeente**

Rucphen

*Sectie**

A

*Kad. object**

Appartement

Grondperceel

2102

*Rijksmonumentomschrijving***

Inleiding.

De O.L. VROUW VAN ZEGGE KAPEL op is in sobere Neo-gotische stijl gebouwd in 1922 naar ontwerp van architect Jacques van Groenendael. De kapel heeft een bedevaartstraditie die teruggaat tot de vijftiende eeuw. De in 1922 gebouwde kapel sluit qua hoofdvorm aan bij de voorgaande kapel.

Omschrijving.

De eenbeukige kapel met een schip van drie traveeën is voorzien van een westtoren op vierkante basis, een driezijdig gesloten transept en een vijfzijdige koorsluiting. De zadeldaken van schip en dwarsbeuk en de ingezwenkte achzijdige torenspits zijn gedekt met leien in maasdekking. De gevels zijn opgetrokken uit machinale baksteen en voorzien van steunberen met afzaat, waartussen spitsboogramen met glas-in-lood. De toren met hoofdingang is gesitueerd aan de straatzijde. De toren is gebouwd als een in het muurwerk iets vooruitspringende bouwmasa en vormt als zodanig een spitsboogportiek voor de eiken paneeldeur met smeedijzeren beslag. Aan weerskanten hiervan een klein spitsboograam en op de hoeken van het schip steunberen. Onder de spits heeft de toren aan alle zijden een blinde spitsboog. Op de torenspits is een bewerkt smeedijzeren kruis geplaatst. Het noordelijke transept heeft alleen ramen, het zuidelijke heeft nog een tweede eiken toegangsdeur met

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

siersmeedwerk, als bovenlicht een spitsboog met baksteen vorktracering.

Het inwendige is opgetrokken in schoonmetselwerk met wit geschilderde vlakken waarop florale motieven. De vloer is betegeld in donkerrood met geblokt randpatroon. De bakstenen graatgewelven zijn eveneens versierd met blad- en bloemmotieven. Tussen de lisenen die de bandribben ondersteunen bevindt zich een gepleisterde lambrisering. Deze was gedecoreerd met sjabloonschilderingen, maar is rond 1992 overgewit. De glas-in-loodramen zijn voorzien van figuratieve voorstellingen in stervormig medaillon. Deze bevatten scènes uit het leven van Jezus en Maria, zoals de geboorte van Maria en het lijden van Christus, de Wederopstanding, Maria Hemelvaart en haar kroning in de hemel. De aandacht is centraal gericht op een beeld van de Madonna met Kind in een glazen stolp. Het is een zeventiende eeuws beeld van Vlaamse herkomst. De zilveren ex-voto's uit de vorige en deze eeuw, zijn recent merendeels overgebracht naar de tegenover de kapel gesitueerde kerk.

Waardering.

De kapel is van algemeen belang. Het gebouw heeft cultuur-historisch belang als voorbeeld van een geestelijke ontwikkeling, met name de ontwikkeling van het katholicisme in de late negentiende eeuw en de heropleving van bestaande devoties. Het is tevens van architectuurhistorisch belang wegens de plaats in het oeuvre van de architect. Het complex heeft ensemblewaarde vanwege de situering, verbonden met de ontwikkeling van het kerkdorp en vanwege de wijze van inrichting. Het complex is van bijzondere betekenis voor het aanzien van het dorp en vanwege de hoogwaardige kwaliteit van de bebouwing in historisch-ruimtelijke relatie tot de wegenstructuur. Het gebouw heeft een hoge mate van gaafheid.

Hoofdcategorie

Religieuze gebouwen

Subcategorie

Kapel (F)

Functie

Bedevaartkapel

Monumentnummer*: 525725

Status: rijksmonument
Inschrijving register*: 18 december 2001
Kadaster deel/nr: 82635/62

*Monumentnaam***

Onze Lieve Vrouwe Boodschap

Complexnummer

517055

Complexnaam

Complex O.L. Vrouwe

*Woonplaats**

Zegge

*Gemeente**

Rucphen

*Provincie**

Noord-Brabant

*Straat**

Onze Lieve Vrouwestraat 107

*Nr**

*Toev.**

*Postcode**

4735 AA

*Woonplaats**

Zegge

Situering

Locatie

*Kadastrale gemeente**

Rucphen

*Sectie**

A

*Kad. object**

Appartement

Grondperceel

4175

*Rijksmonumentomschrijving***

Inleiding.

De R.K. Neo-gotische H. Maria Boedschap KERK op no. 107 werd in 1911 gebouwd naar ontwerp van architect Jacques van Groenendael. De kerk leed in 1944 ernstige oorlogsschade: de toren werd goeddeels verwoest en gewelven stortten in. In 1958 was de restauratie voltooid. De restauratie geschiedde grotendeels in de oude trant, maar met wijzigingen bij de toren.

Omschrijving.

De driebeukige kruiskerk met dakruiter heeft een westtoren met vierkante basis en een vijfzijdig gesloten koor van twee traveen geflankeerd door zijkapellen. Het schip telt drie traveen. De gevels zijn opgetrokken uit machinale baksteen met steunberen met afzaten. De bruine baksteen wordt afgewisseld door sierbanden in gele baksteen, een rondboogfries en een tandlijst onder de goot. De spitsboogramen zijn voorzien van gele baksteen tracering. Op het zadeldak van het schip, de lessenaardaken van de zijbeuken en de spitsen van toren en kapellen liggen leien in maasdekking. De hoogte en breedte van de ramen varieert naar de locatie ervan. Bij de absis zijn ze hoog en smal, de zijkapellen bij absis en toren hebben kleine lage ramen. De spitsboogramen van de lichtbeuk zijn breder dan die in de zijbeuk.

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

De transepten hebben elk een groot en breed spitsboograam met daarboven een reeks klimmende blinde spitsboogvensters met tracering. De viering is voorzien van een hoge opengewerkte spits. De hoofdingang van de kerk bevindt zich in de toren. Deze heeft haakse steunberen met afzaat. De eikehouten vleugeldeuren in korfboogvorm hebben zwaar smeedijzeren beslag in symmetrische krulvormen. De ingang, de blinde rondboogarcade en het spitsboograam erboven worden alle omvat door een spitsboogomlijsting van gele baksteen. De bovenste geleding heeft een doorgaande cordonlijst met twee galmgaten, waarboven de sterk ingesnoerde achzijdige spits. Het klokkegedeelte is bij het herstel van de oorlogsschade sterk vereenvoudigd. De ruimte wordt inwendig verdeeld door zuilen met loofkapitelen en bundelzuilen in de viering. De zuilen zijn uitgevoerd in hardsteen, de kapitelen in zandsteen. De lisenen, schalken en spitsbogen tussen de zuilen alsmede de raamomlijstingen laten de baksteen vrij die overigens verder wit is gepleisterd. De kruisgewelven zijn gemetseld. De lichtbeuk is onder de vensters voorzien van een blind triforium. Direct achter de ingang bevindt zich de smalle spitsbogige orgelgalerij. De kerk bezit diverse fijnzinnig uitgevoerde beelden en altaren, die dateren van kort na de bouwtijd van de kerk. Het meest opvallend zijn het de in laat neo-gotische stijl uitgevoerde kalkstenen hoogaltaar in de absis en het St. Jozef- en Maria-altaar in de zijkapellen. Beide laatstgenoemde sculpturen worden verlicht door de aldaar bewaard gebleven figuratieve glas-in-loodramen. Bij het Maria-altaar is de eerste steen geplaatst "23 maii 1911". De kalkstenen neo-gotische communiebank bij het Jozef-altaar komt oorspronkelijk uit een kerk te Ginneken. In de vrijwel ronde ruimte naast de toren is de doopkapel, afgesloten door een smeedijzeren hek. In de kapel is een polychroom beeld van het kind Jezus. Bij de ingang staat een Heilige Familie-groep, eveneens gepolychromeerd. Van de andere beelden uit de negentiende en de twintigste eeuw die in het schip staan opgesteld dient een staakmadonna, een H. Aloysius, een H. Hartbeeld van Jezus en een Heilig Hart Maria genoemd te worden. Aan de voorzijde wordt het terrein van de kerk afgesloten door een giet- en smeedijzeren sierhek met spijlen en knoppen, daterend uit de bouwtijd. Tevens staat er voor het koor een Heilig Hartbeeld opgesteld. Dit laatste valt buiten de Rijksbescherming.

Waardering.

De kerk is van algemeen belang. Het gebouw heeft cultuurhistorisch belang als voorbeeld van een geestelijke ontwikkeling, met name de ontwikkeling van het katholicisme in de late negentiende eeuw en de heropleving van bestaande devoties. Het is tevens van architectuurhistorisch belang wegens de plaats in het oeuvre van de architect. Het complex heeft ensemblewaarde vanwege de situering, verbonden met de ontwikkeling van het kerkdorp en vanwege de wijze van inrichting. Het complex is van bijzondere betekenis voor het aanzien van het dorp en vanwege de hoogwaardige kwaliteit van de bebouwing in historisch-ruimtelijke relatie tot de wegenstructuur. Het gebouw heeft een hoge mate van gaafheid, ook in het interieur.

Hoofdcategorie

Religieuze gebouwen

Subcategorie

Kerk en kerkonderdeel

Functie

Kerk